

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ES HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:			
Helyben:		Vidékre küldve:	
Egy évre	10 kor. — 6ll.	Egy évre	16 kor. — 6ll.
Fél évre	5 . —	Fél évre	8 . —
Negyed évre	2 . 50 .	Negyed évre	4 . —
Egy óra	1 . —	Egy óra	1 . 70 .
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN ES KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többes megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Pakolj Fritzi!

Írta: ifjabb Móricz Pál.

Valamelyik udvari hadsegéd ur, a Frász és Unpaar (Bolfrász és Paar) urak kocsonyagerinczű és bagoly fejű, bécsi kotlófészek szagu fajtájából kiadta a császári parancsot a macskanadrágos, borotvált ábrázatu, égbenező orru udvari fölakájnak, ama bizonyos Fritzi urnak — bár érthet más névről is —:

—Pakolj Fritzi!

Fritziék aztán mihamar össze is pakolták a budavári palotában király urunk holmiját. Nem esett terhökre. Mert a magyar király kevés hilmi holmival utazik, mivel az osztrák császár tart fent a maga számára minden pompát, minden hatalmat . . . Azután a közelebbi forduló vonattal Bécsbe utaztak Fritziék, a magyar király is velök utazott . . . A világ legelső fejedelméhez méltó palota ismét árván, gazdátlanul maradt és elhagyott folyosóin, az éjféli nyomasztó csöndes óráiban, dideregve, borzongva kopog, silbakol az aprószöges bakancsu öreg baka, kinek már otthon kéne melegedni az édes szülőjénél, a rózsavirág szép mátkája oldalán, hahogy Fritziék nem utaztak volna el, hahogy ami áldva szeretett magyarkirályunknak ez a budavári fejedelmi lak igazán otthona

volna, nem pedig »absteigsz kovár-tély«, hová csak jól kiszámított minutumokig engedik melegedni őt a fagyos éjszakifénygyilkos birodalmának, az osztrák császárságnak Frász és Unpaar fajtájú darabontjai és gondjai.

Pedig a gondból, a keserűségből szakadt most miránk is elég nagy gyapjuszakkal. Mert kerülnek kishitűek, kik jajgatják, hogy az égbenező orru, borotvált ábrázatu Fritzilakájék a császári czimeres uti ládába pakolták a magyar nemzet legszebb reménységeit, eredendő jogait is . . . S ugy elmentek, hogy az áldva szeretett király már vissza sem szándékozik hozzánk. Kegyes szívét teljesen elfordították tőlünk Bolfrász urék. Nagy magyar szive helyére az osztrák császár kemény, kérges szívét lopták be; azért nem melegedik fel irántunk; azért nem érti a mi forró fohászunkat; azért repked felőle a hollószárnyas szomorú hír, hogy mintsem hűséges magyar nemzetének ősi törvénybe iktatott jogait vissza adja a magyar nemzeti hadsereg feltámasztását és az önálló vámterület életbeléptetését illetőleg, inkább kész magyar királyi trónusáról is lemondani és árvaságra hagyni a nemzetet, melyen oly sok ezer véressebet ütöttek az osztrák-császár gonosz indulatu tanácsadói . . . Ó, királyunk! Ezeknek a sebeknek

gyógyítását várjuk a te balzsamos kezdtől! Ne cselekedj tehát olyant hogy magad is tüskét szurj a mi hűséges, éretted dobogó szívünkbe. Hanem kergesd a pokolba Frász és Bolfrász osztrák urékat a tubákos orru, zsirunkon hizott és pöffeszkedő szemtelen Fritzi lakájok seregével együtt. És siess vissza mielőbb a te ékes budavári palotádba. A jó, a hűséges János huszárék ugy rendbe hozzák azt a lakást, sohse kívánczol innét Bécsbe, se te magad, sem a te a ivadékaid, a kiknek noszu és dicsőséges életet adjon az Isten, a mig a a magyar hazának élnek . . . Hanem Isten óvja a hazát, fejedelmet attól, hogy itt erőszakra vetemedjenek a Bolfrász és a többi osztrák Frász urak, mert a jó, a szép szóra utolsó ingjét is odaadja a magyar ember, hanem a ki kutya korbácsal támad rája, annak jobb lett volna nem is születni; mert a czudar osztráknak is minditig tulajdon korbácsával porolta ki a plundráját és csak a bolond magyar nagylelkűségen mult, hogy nem taposta ki belőle azt a komisz fekete lelket is. . . De hiszen tanul-tál te történelmet áldva szeretett királyunk! A te életed is gazdag tapasztalatoknak kincses háza! Ezért is szeretettél, ezért is becsültél idáig minket. Ezért tartottad oly nagyra,

Népdalok.

I.

Megy a kis lány befele,
Meggérdezem szeret e?
Ha azt mondja, halálból,
Eilopom az anyjától.

Ég a pipa javába',
Nagy füst van a szobába', —
Áldom azt a dohánytát, —
Meggölelem s nem látják.

II.

Az én rózsám olyan, olyan szép,
Százan nézik, mikor egyet lép;
Az én rózsám mikor egyet szól,
Azt gondolnák fülemile szól.

Az én rózsám nem veteményez,
Csak odaáll a kerítéshez,
Ránevet a szeme szájával,
S teli van a kertje virággal.

Barangolások.

(Sipulusz-szal és Nessi Palival.)

XIV.

Rákosi Viktornek most utóbb egy névjegye került a kezembe. Különféle sok oly kitüntetése, foglalatossága van Sipulusznak, melyek neki ország-világ előtt hirt nevet, becsületet, barátokat szereztek . . . Azonban a névjegyen ezeknek a foglalatosságoknak nyoma sincs; csupán annyi van arra írva: „Rákosi Viktor a Hajdu Nánási kerület országgyűlési képviselője.“

— Az én jó hajdutestvéreimnek ezen bizodalomra és szeretetere vagyok legbüszkébb, mondotta, midőn kérdést intéztem hozzá.

Hát azt mondom erre az igaz szeretetre, erre a bizodalomra büszke is lehet, de viszont a nánási kerületbeli hajduk is Rákosira.

Annak a megítélésére, hogy mindenfelé mily nagyra becsülik Rákosi Viktort, példát hozok fel. Ő volt az, ki „Elnémult harangok“ című hatalmas korrajzó regé-

nyében a pusztuló erdélyi magyarság sorsát, a mi külön református magyar vilá-gunkat az oláhság fekete áradatától körül csapkodva, oly mesteri erővel és színekkel, a fajának pusztulásától megihletett nagy léleknek lázadó jajkeservével aként festette meg, hogy ez az irás irodalmunkban páratlan, hogy ezen irást most legutóbb a szász-sebesi fogyatkozott hívek, parányi sziget az idegen fajtenger közepette, foglalták nagy-rabecsülésök aranyos rájába.

Elvult némulva az ő harangjok is. De most új templomot, tornyot építettek, újra megzendítik a magyarhit érczes harangját, mely avatási ünnepökre Rákosi Viktort is meghívták, ezen meghívásokban különösen kiemelve, hogy mint az igaz könyvnek, az „Elnémult harangok“ című magyar műnek mesterét „instállják“ szegénységökbe.

Most hogy Rákosi Viktor szeretett baj-társával, a nemzeti küzdés egyik legrokonszenvesebb, önfeláldozó képviselőjével Nessi Palival Hajdunánáson kintjárt, szép ünneppel fogadták őket a lelkes hajduk. Egyebek közt egy szőke haju, buzavirágkékszemű, sugár fiatal lányka is kedves beszédet inté-

hogy a legelső magyar ember te vagy! Mesterségesen jegesített, megkeményített szíved most se fordulj el tehát tőlünk, hisz mi a te régi hűséges néped vagyunk. Mi nem akarjuk a te császárságnak népeit meg rövidíteni egy osztrák marha értékével sem, pedig márcsak vadmarha akad ugyan elég a Lajtán túl, hanem csak azt kérjük tőled felséges urunk, add meg a magyarnak a mi a magyaré és a mi, mint magyar királynak; a tied is, tehát oktalanul ne duzzogj ránk. Siess haza király urunk. A bús János huszár budavári palotájában mindjárt vigan csapja össze sarkantyuját és úgy a tenyerén, a szívébe, a lelkebe, az imádságába foglalva hordoz téged, hogy erre a barátságra az Ur Istennek semmiféle taknyos orru osztrákja sem képes.

Nyílt levél Rázsó Gyula alispán urhoz.

(Hajduvármegye szeptemberi közgyűlése alkalmából.)

Kézhez kaptuk az alispán ur meghívó levelét, a melyben a folyó hó 21 dik napjára tűzött vármegyei közgyűlésre hívogat minket. Azt hiszem, hogy sokan bégyülünk erre a közgyűlésre, mivel a nyári munka dandárját már elvégeztük. Szántani vetni nem igen alkalmas ez a szárazidő. A tengeri törés ideje sem következett el. A szüret is tovább esik; hat van időnk a nyomorúságaink meg-

zett hozzájuk, a nanási virágos kiskertnek illatos bokrétaját nyujtván nekik.

Nohát ez a fiatal, egyszerű, kedves hajdulányka, ki azokba a híres felsőbb leányiskolába soha nem járt, ellenben a rokonságabeli diák ifjuval játszva tanulta meg a latin nyelvet és eredetiből olvasgatta azokat a virágok között andalgó latin-költőket, ez a lánykalapunknak kedves fiatal munkatársa volt . . . Az a Deák Juliska, a szende, ifju kis hajdulány, a kinek már több a hajduság életéből meritett megkapó és magyar erőtől, felfogástól duzzadó, mindamellett nőiesen bajos, hajdu kiskertbeli virágként hamvas tárczája jelent meg lapunkban is; sőt utóbb a „Hajdu asszonyok“-hoz — és —ról irányhelyen közölt, egy tiszta érzésével, felfogásával, harmatos egyszerűségével és mélységével közfeltűnést keltett első cikke is.

Ha ennek a nemzetnek, ha ennek a romlatlan és keveredés nélküli magyarfajnak igazán vérből való vérek lennének a vezetői és az értelmisége, hány, de hány olyan eredeti szép és teremtő tehetséget találnának a nádfedeles falusi házak között, amilyenek ígérkeznek a romlatlan magyar lelkű irodalom terén, a mi szöke hajju, buza virágkékszemű kis nanási hajdulányunk is.

A városháza előtt tartotta Rákosi Viktor beszámolóját. Hevesen odatűzött a déli nap. A szöszék körüli fentartott körben több napernyős hajdumenyecske és lányka hallgatta kigyúlt arczezal a hazafias előadást, mignem észrevettek, hogy a képviselő f. jere micsoda hatalmas sugarakat önt a jó kedvű szeptemberi nap (bezzeg nincs nekünk jó kedvünk, mondják erre a gazdafajta olvasók.

beszélgetésére. Es tarisznyával is megyünk, mert kitapasztaltuk, hogy sok minden olyan jeles dolgot, a mit a hajdusági ember gyomra nem vesz be, a délutáni folytatólagos közgyűlésre tesznek félre az urak, a mikor már magok között vannak és mi pedig hazazónáztunk. Nohát most nem fogunk hazazónázni; mert egyrészt szerencsésebb a vonat összeköttetésünk is, másrészt meg a bőrünket nem szolgálhatjuk ki teljes szabadjára; mert miink nem vagyunk rókák, hogy két bürt nyúzzanak rólunk az urak; a mikor tán még — úgy lehet — a rókáról sem nyúzzhatott két bürt az alispán ur boldog nádudvari agarász szolgabíró korában . . .

Példának okáért itt olvasom az értesítésből, hogy az alispán urék mindenáron megakarják ünnepeletni Hajduvármegyével Deák Ferencz urat. Ezt a csufszágot is, hiában tiltakozott ellene Janosi Zoltán debreczeni pap ur, dilutáni közgyűlésen raktak ránk az urak, amikor maguk közt voltak. Hát ki képzeli itt Hajduvármegyében józan ésszel és igaz, egyenes magyar gondolkodással olyat, hogy miink a Deák Ferencz urat ünnepeljük, hiszen Deák Ferencz úr — vesző! — hőltanapjáig labancz volt, a felleges udvart szolgálta, annak a kedvűt teremtette azokat a közösüges turoshátu törvényeket, melyek miatt most olyan nagy bajba van a nemzet, hogy még a hadseregünket, a nyelvünket is elrabolja és elnyomja az osztrák, a fiainkat pedig, azokat a derik 39-dik gyalogezredbeli bakákat s meg 16-dik huszárokat, az öreg katonákat, az időn túl is rabságban tartja a kétféjű sasos kaszárnyakban . . .

Hát miink ezt a Deák Ferencz urat nem ünnepeljük; hisz jól tudhatják az urak, hogy ebben a vármegyében legfeljebb a vármegyehezán, meg az újmódi virilista uraságok között akad néhány gyászos ábrázatu labancz. miink többiek az egész vármegyében Kossuthpártiak vagyunk és voltunk kez-

Perzelt legelőn szédeleg az éhjószág! A jószágvásár is bevántiltva . . .) tehát, ismétlem, midőn a napernyős hajdunők észrevették a szeretett képviselő kellemetlen zavarát, felnyujtottak egy napernyőt . . . A nagybajuszu Magyar Gábor aztán kitárta a képviselő feje fölött a napsugárt felfogó kecses női ernyőt. És most már kevesebb verejték nélkül folytathatott tovább a hazafias beszéd.

A hajdusági ember olyan, hogy szereti és szokása szemre főre is megvalogatni azt az embert, a kit bizodalomra és barátságára méltat . . . Nos hát a vendég Nessi Pálnak nemcsak a gyújtó beszédével, hanem a tagbaszakadt erős magyar kiállításával is nagyon megvoltak elégedve, talán még a kerületében sem szokták lelkesebben megéljenezni, a milyen lelkesen a nanási és dorogi haiduk éljenezték őt . . .

De itt még Nessi Pálnak egy mondására térek vissza, éppen a „vendég“ szó használatát illetőleg. Üdvözlés közben „vendég“ szóval illette őt az egyik hajduatyafi. Erre mondta Nessi Pál:

— Már én bizony, atyámfia, nem vagyok vendég! Az igazi magyar ember magyar emberek között mindenütt és mindig otthon van.

Nagy igazsága van Nessi Palinak.

Ha királyok forgolódának a mi népünk között, hejh, még ők is szeretnék ezt a népet. Pedig őket földi Istenekként nevelik, noha a sir férgei nem tesznek különbséget rothadó test és rothadó test között. . . Szeret, ragaszkodik ez a nép mindenkit, a ki jószóval, jó indulattal van iránta. — A

dettől fogva. Mindig Kossuth párti képviselőket küldünk mi a képviselőházba is. Szíved és lélekkel a Kossuth Lajos vármegyéje vagyunk mi, már pedig a Kossuth Lajos hazafias politikája sohasem egyezett a Deák Ferencz ur osztrák ezetbe savanyított bécsi uborkás politikájával, hát hogy is tételhetik fel az urak mifelőlünk, hogy mi olyan buta parasztok vagyunk, hogy az urak ravasz fogása következtében, mik majd ünnepeletni fogjuk a Kossuth atyánk, a mi hazánk, a mi magunk ellenfelének, ellenségének, Deák urnak az emléket. No miink bizony nem ünnepeletjük ezt; de még az urak sem fogják megünnepeletni — ha csak az alispán ur a maga jókedviből és zsebiből a böszörményi szőlőskertjében valami ikes Deák Ferencz párti vacsorát nem ad, két kulacsokban szolgálván a vendég uraknak borral, a minthogy az a Deák ur közösüges politikájának, a labancz-politikának országosan bevett jelvénye is . . . Mi azonban nem fogunk ott megjelenni minthogy azt sem engedjük meg, hogy a vármegyénk kipiben bolondítsák a Deák Ferencz ünneplisivel a világot. Hisz Deák Ferenczet már a kormánypárti miniszterek is megtagadták, azirt nem engedik a katonai törvényeit vigrehajtani; hat miért ünnepeletjük akkor mi Deák urat, a ki ilyen szerencsétlen helyzetbe buktatta hazánkat.

De még aztán az volna egyszer csak az igazi pécsi Engel Áron borféle ezetagy, a hogy az urak elterveztik ezt az ünnepelet a mi búrunkra; hogy majd valami piktorral jó drága pizirt és rettenetes nagy nehéz aranyramába megfestetik majd a közgyűlési termünkbe disznek a Deák ur kípít. És mivel pedig piz nincsen a kasszaba, hogy majd emeljük a Deák ur kípínek a költségre a pótdót. Miink bizony nem emeljük, mert a sok kicsiből így is büvön jut adó mindnyájunkra, hat miink azirt nem is festetjük meg a Deák ur kípít, a ki mellett a dilutáni ülsen

képviselőit is azért becsüli olyan nagyon . . . És a királyok semmiféle opera hazban, semmiféle százezrekkel kitartott világhíres énekesek, énekesnők énekkórusától nem halanak, nem élveznek olyan lélekre ható karéneket, mint most mikor például a beszámolóünnep rekesztése után Rákosi Viktorék kezdésére, a széles piacon, a hajdunép sok ezrei, férfiak, ésnők elegyesen, csengőslovujó-gazdák és a feltört marku kapasok kalapjokat levéven, szent áhitattal dalolni kezdtek:

Ha még egyszer azt üzeni,
Mindnyajan elfogunk menni!

Azután pedig szép csendesen oszladoztak hazafelé. Keblében mindegyik ott rejtgetve a szent szikrát, melyet ha egyszer orozva támadott szabadságának fáklyájával langra gyújt az édes hazánk, ennek a népnek mindnyája elfog menni; mert még mai rongyos állapotában is felségesebb vagy te én népem, én fajom, mint a legelsőbb gyémántkoronás, biborpalástos császárok, királyok, akik ha a ti gyermeked sziveteket ösmernék, akik ha a ti rezida virágos kis kertetekben lepihennének olykor, soha nem vágyódnának vissza a zsoldon fogadott baktarektől őrizett, sirbolt hideg-rideg aranytrónusos szobáikba.

Szabad Hajdu

a Popper Mózes -- vagy tudom is, hogy hívják miféle Móricz virilis ur, olyan hevesen kardoskodott; de mink nem lelkesedünk Deák Ferencz urnak sem a kétkulacsos labancz politikájáért, sem a kipiit, hanem az alispány ur, meg Popper Móricz virilis ur olyan rettenetesen beleszerelmesedtek, azt nem bánjuk, ha a maguk költségére akár olajban, akár eczetben festetik is a Deák ur kipiit, amde csak a maguk szalonja számára; mert minékünk nem hogy pótdó emelissel, hanem még ajándíkjószágkípen sem kell az öreg labancz urnak a kiipe.

Hanem ha már mindenáron emelni akarják a dilutáni ülises urak a pótdót, a kiből így is eleget rakott ránk a nimet és oszt még most is ú kelme haragszik, hogy már többet nem akarunk vállalni! a ladányi istennyila ütne beléjük! egy tekintetben szóba allunk az urakkal. Ez pedig a Boeckay szobrának az ügye. Ezt is micsoda illetlen ravaszággal, fondorkodással, szavaltatták meg, mert nem elég, hogy a fortélyos Lévy böszörminyi fiskális ur ilelmes prókatori fogással és a mi nem szip összeveszejtésünkkel Böszörminy riszire igyekezett elkaparintani a Boeckay fejedelmünk szobrát, hanem még az alispán ur is azt bőfögte, mikor a mi szószóloink beszéd tárgyává tették, de hogy is kell arra pótdó, a vármegye piztarábúl fedezzük az íptisi költséget. Most pedig a milyen tisztelt központi választmány javaslatából, a mi a közgyűlés elé kerül, kiséül, hogy igenis pótdót akarnak megszavaztatni a szoborra. Bizony nem illik az alispán urhoz, hogy így félre akar vezetni minket, mert azért hogy mi parasztikus emberek vagyunk, van minékünk annyi felfogásunk a mi helyzetünkhöz, mint amennyi az alispán urnak a saját hivatalához. De meg mi nem is szoktunk úgy a szavunkkal macskázni, mint ahogy az alispán ur macskázott, amikor szörnyű szip dörgő hangon azt vitatta és állította, hogy nem emeljük a Boeckay szobrára a pótdót. Meglesz ez a nélkül is. Mégis most kiséül, hogy bizony emelni kell a pótdót. Hat jól van! Boeckay atyánkért kiséülünk mi erre az áldozatra is, amde nem olyan módon, mint ahogy azt az alispán urék és a Lévy fiskális ur ravasz rókamódon fundáltak! Mert hát mi szeretjük a mi böszörminyi hajdu testvéreinket, hiszük is olyan jó becsületes parasztikus Kossuthpárti magyarok és Boeckay vitézek, mint mink -- bár hogy némely riszók szigyelheti magát, hogy a Drégenfeld grófék dírkapaprikásos, bodakerti boros és pálinkás összejövetelein magukba engedték ottatni a labancz mitelyt! hanem bármily szípen szeretjük is őket, becsüljük is őket, ahhoz már a költségvetés tárgyalása során hozzákapaszkodunk, hogy a mi pizünkből ne rendelkezik sem az alispány ur, sem a Lévy fiskális ur; hanem ha már csak pótdó emelissel íptethünk Boeckay apánknak szobrot hát a megosztott teherhez kipest riszesüljünk abból. Csináljuk meg azt úgy, a hogy azt a multkori gyűlésen Brassay s Jánosi, meg a többi bizottsági tag urak mondották és szavazták, hogy íptünk a rigi hat hajdu város közül mindegyiknek egy-egy szobrot. Ha a király ú felsige 100 ezer forintért 10 szobrot tud íptetni a nemzetnek, akkor mi is tudunk hat Boeckay szobrot íptetni 60 ezer forintokért a rigi hat hajdu városoknak, nevezet szerint: Böszörminy, Nánás, Dorog, Hádház, Szoboszló és Vámospires városoknak. Ha pedig 60 ezer forintokból nem futná, ha már így is -- ugyis emelni kell a pótdót, futja majd többül; de már olyan bolondok még a Lévy fiskális ur szip szavára és szip személyiirt sem leszünk, hogy 40--50 ezer forintos pótdó emelkedéssel csak magának Böszörminynek íptünk egy Boeckay szobrot. Hát mirt íptenénk? Egyenes és taka-

ros felfogással még a józan böszörminyi testvéreink sem kívánhatják ezt el mitülünk! Ha olyan nagyon raestek némelyek a saját külön Boeckay szoborra, hát mirt nem gyűjtöttek rá a magok jószántából költséget? Vagy azt mondják, hogy gyűjtöttek, hát hol van? Mennyire rug az a gyűjtis? Ugye bizony, nincs avval mit dicsekedni! De ilyen részviltensig, ilyen közöny, kegyelet hiány nem jogosítanak arra, hogy mi most többi hajduk közköltsegen és közadóval emeljünk a gazdag Böszörminynek Boeckay szobrot elég hahogy a rigi kerületi házunk lsten nevében rájuk szakad, mert elebb utóbb csak az lesz a sok spekulácziónak a víge. Hanem igenis íptünk mi Boeckay szobrot, íptünk mi közadó emelissel is, de mint mondtuk, csak úgy, hogy a rigi hat hajdu városnak mindegyike riszesüljön abból. Mert ne felejtjük a kapesolt riszi testvéreinket sem, de bár tekintsük magunkat a ősi hajdukat is, vajon hányónknak és mikor nyílik alkalmunk Böszörminyben megfordulni. Bizony ritkább ez az eset, azért így bizony a böszörminyieken kívül, csodaszámba menne az olyan megyebeli lakostársunk, a ki iltiben vagy egyszer is láthatná azt a közteherrel íptett Boeckay szobrot; de ha Böszörminyben, Nánáson, Dorogon, Hádházon, Szoboszlón, Vámospiresen mindenütt lesz egyenlő formázatu Boeckay szobor, egy az, hogy mi ott lakosok mindnyájan ünnepelehetjük azt, másik az, hogy a környékbeliek is tanulhatnak, okulhatnak a nagy magyar szabadsághősnek és a hajduk atyjának érzebeöntött alakjáról és hozzáfűzött nagy cselekedeteiből.

Ha tehát pótdót kell emelni, csakis ilyetén módon lesz Hajduvármegyében Boeckay szobor, nem pedig a hogy azt a mi félre vezetésünkkel terveitük. A becsületeség, a méltányosság, a hazafias czélzat, a megosztott közteher szerint mindnyájunkra haramló jogok érdeme és aránya szerint íptjük ezt a hatszobrot, nem pedig fondorkodással és félrevezetéssel, sem sértő, helyteien protekcióval vagy mi is annak a csunya ujmódi nyavalyának a neve! egy közköltseges külön szobrot Böszörminybe. Ezt még a józan, egyenes gondolkozású, a testvériségre mákszemnyit tartó böszörminyi véreink sem kívánhatják el tőlünk; de ha kívánják is, hiába kívánják, mert mi tarisznyáival és nyitott szemmel gyövíünk be a szeptember 21 diki gyűlésre, hogy sem a dilutáni ülésen az urak magok között, sem dilelőtt a szokásos ravasz macskázással ne csapjanak be minket; hanem teljesítsék a becsületes kívánságunkat, térjenek az igazság és méltányosság egyenes útjára, mert különben csufot üznek az egész Boeckay atyánk iránti kegyeletből és belőlünk is; hanem ezt mi nem engedjük; inkább pótdó adóstul leszavazzuk őket. Tehát térjenek magokba és illetlen, kapzsi, ravasz igazságtalan és erőszakos eljárással ne csináljanak ebből a kegyeletes ügyből országos csufságot! Nem vagyunk mi az alispán ur barmai, hogy már mi velünk bevétesen minden számárnak való kórót és tuskét! Egyik megük magok, a mit nekünk szánoak és ha már a baromi sorra tértem és ha azt a tekintetes szerkesztőség is megengedi, közelebbi nyit levelemben, majd szóvateszem azt is, miként gyilkolják Hajduvármegyében az állategészségügyi törvények hóhérköpönyegében az igazságtalan jószágvasar tilalmakkal a gazdaközönséget, amely pedig ennek a vármegyének a fentartó eleme, a gerince, a mindene; mert hisz ezt úgy az alispán ur, miként a királyi főorvos ur bölcsen tudhatják, hogy mik nem dögbür kereskedisből ilünk; sőt ha a fáradságot nem sajnálják, a kegyetlen szigorú tilalmazások könyűszerrel való kiadása helyett, akkor azt is

megtudhatnak, hogy még dögös jószágunk sem kerül. Legalább is nem olyan mirtikben, hogy a teherhollók miatt agyongyilkoljanak minket, még a nimetnek is hűsigen adózó gazdakát.

Paraszt vármegyei bizottsági tag.

A ház összehívása.

Mi türés tagadás, a politikai helyzet kezd türhetetlen lenni. Napról-napra remélünk és napról-napra csalódunk. Csalódunk a legkülönfélebb irányban. Csalódunk államférfiaink államférfiúi voltában és ma holnap kimondhatjuk a nagy szót, hogy nincsenek államférfiaink.

Kell-e ezt bizonyítani is? Nem bizonyítja ezt állami életünk utolsó három hónapja és azon tény, hogy ma éppen ott tartunk, ahol tartottunk három hó előtt? Vagy de hogy is tartottunk ott. Nemzeti ügyünk rosszabbul áll, mint állott valaha, mert reményeink folyton-folyvást esőkkennek. Biztunk mindig, hogy nagy államférfiaink valamelyike csak meggyőzi a koronát a nemzet akaratának jogos voltáról. Biztunk abban, hogy mihelyt a korona meghallgatja a mi nagyjainkat, a dolog kisebb vagy nagyobb eredménnyel mégis csak el fog dőlni. Meg is jelent 13 államférfi a korona előtt. Mit mondtak, mit nem mondtak, azt nem tudjuk, de az, fájdalom, több mint bizonyos, hogy a koronát nem győzték meg és nem nyerték meg a nemzeti ügynek. Az is bizonyosnak látszik, hogy a korona sem győzte meg az előtte megjelenteket.

Hol van tehát az államférfiak bölcsesége?

Valószínűleg sehol. Annyi embernek annyi idő alatt okvetlen eredményt kellett volna elérniök, ha igaz ügyet védenek és ha csakugyan birnak államférfiúi képességgel. Minthogy pedig egészen bizonyos az, hogy a védett ügy igaz, az eredménytelenségből csak azt az egyet lehet okszerűleg következtetni, hogy az ügyet nem jól védtek. Nem volna ez talán még olyan nagy baj, ha volna még valaki, akire a további védelmet nyugodtan rá lehetne bízni. De amiatt szétnézünk a politikai látóhatáron, nem akad most már meg a szemünk senkin, akitől a helyzetnek olyan megoldását várhatnók, mely a nemzet jogos érdekeinek megfelelel.

Ezért üdvözljük mi örömmel azt a hirt, hogy a képviselőház, a napokban összeül és megbeszéli a politikai helyzetet.

Még eddig érthető volt, hogy eddig vártak az összehívással. Kerülni akarták a látszatát is annak, mintha befolyásolni akarták volna a koronát, másrészt pedig biztak és reméltek abban, hogy valamelyik államférfi csak megtalálja a kivezető utat.

Most, hogy ezt a reményt végképpen föl kell adni, helyes, ha megszólaltják a nemzet képviselőt.

Alapos okunk volna ugyan a kormány ezen ténykedését aggálylyal fogadni. Valószínű is, hogy van valami ravaszág a dologban, de mi erősen bizunk abban, hogy nincs az a hatalom, mely diadalutjában megállítaná a nemzeti akaratot.

Amit egyesek nem voltak képesek elérni, azt elérhetik együttesen.

Szülőföldem.

Köszöntelek rég nem látott vidék,
Gyermekeltem délibábos tája!
Köszöntelek kedves szülő földem:
Nagy-kunságnak rónaszép határa!

Elbolyongtam mint a kósza gyermek,
Anyja mellől hogy ha messze téved,
S kebelemből szívem majd ki rebben
Most, a midőn újra látlak téged.

Ujra látom gömbölyű orezádat,
E nyájlakta kies pusztaságot,
Melyet lelkem, oly sok évek óta,
Csak álomban, képzeletben látott.

Ujra hallom a lány furulya szót,
Ezer kolomp bűvös, bájos hangját
S a távolból alig, alig látszó
Tornyoskának méla estharangját.

Látom, mint száll az alkonyat alá
S a pásztor tűz százpillája éled.
Lelkem, mintha tündérhonban járna,
Bájjtasan, kéjálomba mélyed.

A világnak nagy részét bejártam,
De ily népet, mint te vagy, nem láttam.
Magyar alföld! ki téged nem látott,
Nem mondhatja szépségnek a világot!

Mészár László.

NAPI HIREK.

Sertés konzum vásárt Debreczennek.

A nagyközönség érdekében szó-
lalunk fel és intézzük ezen sorainkat
a városi tanácshoz. Hisz ha jól tud-
juk: nem a közönség, de a tanács
van a közönségért. Ezért kötelessége a
tanácsnak minden kivihető, méltányos,
jogos kívánságát keresztül vinni a nagy
közönségnek, mely őt bizodalma méltat-
ta és a nagy áldozatokkal fentar-
tott város kormányzás végrehajtásával
felruházta. A debreczeni konzum vá-
sár megvalósításánál is latba kell vetni
a hatóságnak minden súlyát, mert ez
az ügy is a nagyközönség érdekeit
első sorban érintő vívmány. Hisz ma
hová sülyedt a debreczeni hajdan
messze földekre híres és gazdag hus-
piacz, odáig jutottunk, hogy a debre-
czeni sertéspiaczon, a közönség napi
fogyasztására fentartott hentes üzle-
tekben a piaci hus, zsir áru jóval
drágább, mint a budapesti sertéshust
feldolgozó üzletekben is; pedig Buda-
pest nem termelő város, ellenben Deb-
reczen és nagyvidéke a sertéstenyész-
tésnek és hizlalásnak góczpontja. Tűr-
hetetlen és tarthatatlan tehát, hogy
mégis a mi napifogyasztási piacunk
drágább és pedig elviselhetetlenül drá-
gább a budapestinél. És ha vizsgál-
juk ennek a képtelen és káros hely-
zetnek az okát, nyitját, arra a csodá-
latos valóságra jutunk, hogy itt nem
a hentesmesterek, az üzlet embe-
rek tulhajtott kapzsisága csigázta fel
ezen képtelen és tarthatatlan piaci
árviszonyokat, hanem eme kártékony
állategészségügyi korlátozások és gazdát

kereskedőt, fogyasztót egyenlőképpen
pusztító állatvásár-zárlatok, melyeknek
következtében nemcsak a vidékről, de
magának Debreczennek a fejedelmi
nagy határáról is ki van zárva a sertés
behozatal, ha valamelyik szurdikban
egyetlen nyavalyás disznónak betege-
dését szagolták ki a királyi állatorvos
urak, a kik maholnap a fináncznál is
gyűlöletesebb hatósági közegek lesznek
a magyar nép szemében. Ezen kér-
lehetetlenül és tulhajtott vásár-tiltások,
határárlatok okozzák a sertéspiacz
pangását és emelik a sertés hus piacz
árfolyamát tarthatatlan nagyra, mivel
a hentesmesterek csak a legnagyobb
áldozatokkal és fáradozásokkal képe-
sek a husszükségletüket beszerezni;
sőt, ha ez tovább így megy, hovatovább
a legnagyobb áldozatokkal sem lesznek
képesek erre. Ennekkövetkeztében a
közönségnek is legfőbb édeke a fo-
gyasztásra szánt sertések vásárlásának
megkönnyebbitése és lehetővé tétele, a
mi csak egy módon lehetséges és pedig
a sertés konzumvásárok létesítése által,
a mi abban áll, hogy a debreczeni piaczra
még a vészesterületekről is belehessen
hozni az egészséges vágó jószágot, a
mint az Budapesten is lehetséges. A
debreczeni sertéshusfogyasztás olyan
nagy fokon áll, mely jogosulttá és
érthetővé teszi a konzumvásár meg-
valósítását. Hisz a fogyasztásadataiból
tudjuk, hetenkint még nyáron is leg-
alább 5—6—800 darab sertést vág-
nak le Debreczenben, télen pedig
2—3500-ig növekedik a hetenként le-
vágott sertések száma. Azért mind-
ezeket figyelembe vévén, Debreczenre
nézve a legnagyobb fontosságú érdek
a sertés konzumvásár engedélyezésé-
nek kieszközlése, csakis helyeselni
tudjuk, hogy a debreczeni hentes és
sertésvágó társaság ezen kérdés meg-
valósítására ma délután az ipartestül-
let termében ülést tart; mert a midőn
a magok érdekeiről gondoskodnak
egyidejűleg védik a közönség érdekét
is, éppen azért ezen mozgalomban és
mozgalom mellett az első helyen küz-
deni lelkiösmeretbeli és hivatalos kö-
telessége a városi tanácsnak is.

Megint küldözik a névtelen leveleket.

Ismét garázdálkodik a névtelen betyár-
ság. Ösmeretlen egyének, a névtelenség, ös-
meretlenség homályába burkolódzva megfer-
tőzik Debreczen társadalmát. A családokba
tolakodnak förtelmes névtelen rágalmaikkal
éppen ahogy két évvel ezelőtt tették, úgy
mostan is napok óta névtelen, szennyes,
aljas rágalmaikkal tele írott leveleket kül-
dözgetnek szét a városba. Tegnap és ma
több nős katonatiszt, táblabíró kapott ilyen
névtelen leveleket; amiről jelentést tettek a
rendőrséghez a névtelen betyárok kinyomo-
zására. Csakis a becsületből kivetkőzött ri-
pókók vetemedhetnek ily alávalóságra.

Sajtóper Debreczenben dr. Kalmár Antal miatt.

A mint már olvasóink előtt köztudomásu
dolog, dr. Király Péter debreczeni ügyvéd

ellen a debreczeni kir. ügyészség sajtóper
indított a miatt az üdvözlő levél miatt, a
melyet dr. Király Péter f. évi Junius hó
23-án dr. Kalmár Antalhoz a zseniális köz-
jogi kritikushoz és íróhoz intézett és lapunk-
nak 119 számában közzé tett. E sajtó perben
Hoffmann József vizsgálóbíró tegnap hall-
gatta ki a gyanúsított, illetve terhelt Király
Pétert, a ki azon kérdésre, hogy az inkri-
minált cikk megírása és hírlapi közzé
tetele miatt bünyösnek érzi-e magát? —
„Nem“—mel felelt, Indokul felhozta, hogy dr.
Kalmár Antal közjogi munkájának tudomá-
nyos és hazafias értéke és becsé iránt,
maga a bpesti kir. tszék mint esküdtbíró
is tisztelettel és elismeréssel adózott azon
ítélet megindolásában, a mely ítéletet dr.
Kalmár Antal felett hozott. Az inkriminált
üdvözlő levélben voltaképpen ahhoz hasonló
elismerés van kifejezve dr. Kalmár Antal
iránt, mint a minőt az ő felette ítélték. E-
gyszóval sincs az inkriminált levélben feldi-
csérve dr. Kalmár Antal vétsége avagy
büntette, hanem csakis érdeme és erénye
van méltatva. Kalmár Antal dr. sajtó vét-
sége és e — miatti elítélése különben sem
diffamál (nem von maga után erkölcsi meg-
bélyegzést.) A vizsgálatot elrendelő végzés
ellen pedig felfolyamodást jelentett be dr. Ki-
rály Péter és így a kir. tszéki vádtaács
határozatától függ az eljárás tovább folyta-
tása avagy beszüntetése.

Kerner Jenő szerződése.

A szegedi honvédkerület elüldö-
zött jeles karnagyát, Kerner Jenőt a
Király-Színház igazgató karmesterül
szerződtette. Konti József első kar-
nagy mellett Kerner fogja az énekes
előadásokat dirigálni. Kerner Jenő
október elsején kezdi meg működését
új hivatásában.

Szerelmi dráma a Teleky utcán.

Tegnap este 9 órakor a Teleky-utca
94 számú házban szerelmi dráma játszódott
le. Egy vasuti alkalmazott őt revolverlőves-
seit megölt egy férjes asszonyt, mivel évek
hosszu során át közeli barátságban állott.
A gyilkos Debreczeni Lajos 30 éves vasuti
és távirdaszerelő évek óta jó ösmeretségben,
bizalmas barátságban élt Gál Janos vasuti
munkás feleségével. Debreczeni már szaba-
dulni akart az asszonytól, de az asszony
mindent elkövetett, hogy ezt megakadá-
lyozza. Tegnap este 8 órakor Gál Janosné
meglátogatta Arany János utcai lakásán
Debreczeni Lajost. Együtt indultak el azzal
a szándékkal, hogy hazamennek Gálné Ho-
móckert utcai lakására. Utközben vesze-
kedni kezdtek s a szó vita hevében Debre-
czeni előranta revolverét és a Teleki-u.
94 sz. ház előtt kétszer rálőtt az asszonyra.
A lövés nem talált s Gálné bemenekült a
94. sz. házba. Debreczeni utána rohant és
ott az udvarbau ülők szemeláltára gyors
egymásutában háromszor Gálnera lött. —
Ezuttal nem tévesztett célt, mindahárom
lövés talált és az asszony összeesett s pár
pillanat múlva meghalt. A gyilkos elfutott,
üldözőbe vettek, de a legközelebb álló ren-
dőrnel jelentkezett, ő a gyilkos. A rendőrség
kiküldöttéi dr. Varga Emil ker. orvossal meg-
jelentek a helyszínen, jegyzőkönyvet vettek
fel s az asszony hulláját a kórházba szállí-
tották. Debreczenit a bűnyügi osztályhoz
kísérték. Mi indította erre a rémes tette. A
mai kihallgatás mondja meg.

Debreczeni Lajost ma délelőtt hallgatta
ki Végh Gyula h. főkapitány. A gyilkos ala-

csöny, sovány, igénytelen emberke. Arcza sápadt, szemei mélyen bevannak esve és a sok sirástól dagadtak és veresek. — Kezeit tördelve, folytonos sirás között tette meg vallomását. Nem előre megfontolva követte el tettét. A revolvert évek előtt öcsétől kapta s mivel éjjelenként járt haza, folyton magával hordotta. A gyilkosságot az asszony hüllensége miatt követte el. Évek óta szerette, az asszony egészen hatalmába kerítette és most pár hó előtt meggyőződött arról, hogy őt is, kit hatalmában tartott, megsejti. Emiatt volt a szóváltás tegnapi este is közöttük. Féltekeny volt az asszonyra, de az csak kinevette. Czivódás közben ingerült lett és előrántotta revolverét. Az első lövést szándékosan tette. A többi lövést önkívületi állapotban követte el. Nem tudta mit történik körülötte, az asszony futott, ő utána és lött addig, míg csak töltés volt a fegyverben.

— Behálózott, megsejti, tönkretett, verje meg az Isten, mondotta sűrű könnyek között. A gyilkos, Szentpály Benő dr. kerületi orvos véleménye szerint nem normalis gondolkodású. A gyilkost még ma atkiserik sz ügyészséghez.

Feloldott zárlat.

A földmivelésügyi miniszter a debreczeni 1. 2. 3. 6. 7. 8 és 9-ik kerületeket a zárlat alól feloldotta.

Az urkocsisok városi versenydíjat kérnek.

A Debreczenben nemrég megalakult Urkocsisok szövetezete azzal a kéressel fordult a tanácshoz, közel jövőben rendezendő versenyére adjon a város díjat. A városi tanács ma foglalkozott ezzel a kéressel és hosszas vita után úgy határozott, hogy a közgyűlésre bizza a határozatot, de előbb meg kikéri a jogügyi bizottság határozatát. Ezen határozat meghozatalánál a feledékenyebb elméjűeknek eszökbe juttatjuk, hogy Debreczen város közgyűlése a debreczeni lovaregységgel — határozatilag — megvonta a kikötött időlejárástul a segélydíjat. Tehát elvárható, hogy ezen kéresemel is egyenlő mértékkel fognak mérni az urak!

Leégett nádas ház.

Az éjjel 2 óra után Csonka utca 15 sz. alatt Törös Mihály háza kigyuladt. A ki-száradt 15 méter hosszú nádtetőzet pár pillanat alatt lángban állott és leégett. A gyorsan kivonult tűzoltóságnak sikerült a tüzet eloltani. Ugy hogy megmenekültek a szomszédos nádas házak és az épület belső része sem égett át. A tűz keletkezésének oka eddig még ösmeretlen.

Felhívás a hentesekhez és mészárosokhoz!

A huspiacunk nehéz, válságos helyzetét jellemző következő levelet kaptuk, mely bárha a meghívást illetőleg idő múltán érkezett lapunkhoz, de a helyzet megvilágítására alkalmas: Tekintetes Szerkesztő ur! Kérjük becses lapjában közölni, hogy a Hentesek és Mészárosok mozgalmához hiven járuljanak azok, aki ehhez a szakmához tartoznak; úgy mint Hentes, Mészáros és Borjuvágó iparosaink; mert ideje bajainkat orvosolni, mert nem telik bele egy pár hét, hogy kiállhatatlan drágaság köszönt be városunkba, mert a zárlat miatt a sertéshús és zsiradék ára úgy fel megy, hogy a mai árakkal 20 fillérrel, sőt talán még magasabban fog állani, pedig a mai ár is tulzott: 1 korona 44 fillérre rug és pedig azért, mert váro-

sunkban, a zárlat miatt nem lehet szállítani. Tehát felkérjük az ezen szakmában levő egyéneket, hogy Csütörtökön délután 4 órakor az ipartestületi tanács termében saját érdekek javítása végett megjelenni sziveskedjenek. Első sorban felkérjük a nagyérdemű közönség becses pártfogását mert őket is csak úgy érdekli. Maradunk alázatos tisztelettel a szervező bizottság.

Háromszáz tanulóknak nincs helye az iskolában.

Tegnap jeleztük, hogy az ev. ref. elemi iskolákból, habár négy új tantermet építettek, 300 tanköteles gyermek kimaradt. Kiss Albert iskolaszéki elnök és Oláh Károly tanácsnok ma sorrajárták az iskolákat, hogy a kimaradt tanulókat elhelyezéséről gondoskodjanak. Az sikerült is nekik, úgy hogy még mintegy 50 tanuló elhelyezéséről kell gondoskodni, ami még e hét folyamán szinten megfog történni.

Ajánlatok az onodói iskola építésére.

Az Ónodon építendő elemi iskolára beadott ajánlatokat tegnap délután öt órakor bontotta fel a bizots. Jelen voltak: Oláh Károly tanácsnok, Róncsik Lajos főszámvevő Acél Géza főmérnök. Het ajánlat érkezett be. Pályázatok: Horváth József az ácsmunkára 15.1% engedménnyel. Kerékgyártó Sándor a bádigos munkára 18% engedménnyel. Pető György és társai ácsmunkára 17% engedménnyel. Sipos Balint az összes munkára 11.5% engedménnyel. Biczó Gyula az összes munkára 5 1/2% engedménnyel. Kereszturi és Nagy a bádigos munkára 15% engedménnyel. Tóth és Horváth az összes munkára 9.1% engedménnyel. Az ajánlatok felett a tanács fog dönteni.

A derecskei gyilkoslegények.

Derecskéről kaptuk a hirt, hogy ott pár nappal ezelőtt özvegy Sebestyenne asszony házában Szabó Mártont szerelmi feltekenységből és bosszúból agyonütöttek. A gyilkosság elkövetése előre megfontolt szandékból történt. Zöld Lajos, Szabó Sándor, Temcsuk Karoly derecskei legények, amiatt mert őket egy alkalommal Szabó Márton, Sebestyenne fiatal özvegy házában megszenyitette, elhatározták, hogy vetélytársukat Szabó Mártont elteszik láb alól. Folyó hó 6-án este egyik kocsmában együtt mulatoztak a tettestársak és itt értesültek arról, hogy Szabó Márton épen özvegy Sebestyenne házában van. Botokkal, bicskával s egyéb veszedelmes eszközökkel felfegyverkezve azonnal utnak indultak és özvegy Sebestyenne házához mentek. Itt aztan egyikök bezörgetett az ablakon és kihívta Szabó Mártont, aki, semmi rosszat nem yanitva, mámoros fővel kilépett az ajton; de alig hogy a küszöböt átlepte, Zöld Lajos, ki az ajtófélf mögött meghúzódott, egy súlyos hussággal föbe ütötte, mire Szabó Márton össze esett és pár perc múlva szörnyet halt. A gyilkosszövetséget a csendőrség elfogta és átadta a debreczeni kir. ügyészségnek.

A katonai hőmérő.

Katonáék tudják már, hogy mit jelent az „angesagte visit”. Mikor a generális nem úgy toppan be a kaszárnyába, mintha a föld alól került volna elő, hanem bejelenti szépen annak rendje s módja szerint s ennek alapján történnek meg az intézkedések. A termék hőmérséklete ilyenkor általában tizenöt fokban van meghatározva — mert így írja elő a szolgálati szabályzat — s ennél se többnek, se kevesebbnek nem szabad lenni. A magas látogatás reggelén csönd van, áhítatos mély csönd a kaszárnyában s még a kantinos kutyája

is felveszi ünnepi ábrázatát és várja a fontos világtörténeti eseményeket, melyek szemöldök összeráncolásban, némi káromkodással vegyest fognak bekövetkezni. Aztán megérkezik a generális, sorra vizsgál mindent. Végre betért a felsurolt legénységi szobába, ahol fogvaczogva állanak ágyaik mellett a fiúk a nagyurtól való félelem miatt. Káplár ur Csutak a napos.

— Hány fok meleg van a szobában?

— Jelentem alásan generális urnak, tizenöt.

A nagy ur keresi az ablakon a bizonyítékot, de nem talál a nyomára.

— Hol a hőmérő?

— Jelentem alásan, nincs hőmérő.

— Hát akkor honnan tudja, hogy a szobában tizenöt fok a meleg?

— Jelentem alásan, benne volt a regimencbefélben.

Kossuth-lakoma.

A debreczeni függetlenségi kör, mint már jeleztük is, f. hó 19 én, Szombaton este, Törő Imre vendéglőjében Kossuth lakomát rendez. — Tisztelettel kéri az elnökség a kör és párt tagjait, hogy e lakomán minél számosabban jelenjenek meg. Külön meghívót nem fog kibocsátani a kör elnöksége. A résztvenni szandékozók tekintsek a hírlapi közleményt meghívónak s e hó 16. esti 6 óráig írják fel neveiket a kör helyiségeiben kitett iven. Egy teríték ára 2 kor. 60 fillér.

Mikor lesz az országos vásár.

A városi tanács az e hóban tartandó Dienes napi országos vásárt az izraelita ünnepek miatt elhalasztotta, miről a következő hirdetésben értesíti az érdekelteket: Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a f. évi Dienes napi országos vásár a közbejött izraelita ünnepek miatt a következő napokon tartatik meg: 1903 szept. 28. 29. 30. Hétfő, Kedd, Szerda bór, gyapju, méz, dió stb. továbbá toll, iparcikkek, gabona és te menyvásár. 1903. okt. 2. péntek juhvásár. 3-4. Szombat, vásárnapi sertésvásár. 4-5. Vasárnap, hétfő lóvásár. 5-6. Hétfő, kedd, baromvásár. Debreczen, 1903. szept. 3. Városi tanács.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákóczi- és a kuruczokról írott könyvelapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordónál, a tözdekben és könyvkereskedésekben.

Popper Dávidné

okleveles szülész nő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

Stone Alex bankirodáját

Széchenyi-u. 19 sz. alá (bejárat Simoaffy-u. 20.) helyezte át. Törlesztéses és mindenféle kölcsönöket legelőnyösebben eszközöl

Mulatság B-Ujfaluban.

Ujfaluból írják: Fényesen sikerült mulatság, előadás és táncmulatság volt folyó hó 5 én szombaton B-Ujfaluban. Nehány sikerülten előadott monológon kívül a műsor többi részét szebbnél-szebb élőképek alakítása képezte, a melyeknek kiváló ügyességet, finom izlést s nagy szakavatottságot tanúsító rendezésben méltó elismerés illeti dr. Kádár Jenőné, kinek faradozásait a résztvevő közönség zajos tetszéssel, a rendezőség pedig díszes virágcsokorral jutalmazta. Az élvezetes előadást sikerült táncmulatság követte, mely a késő hajnali órákig tartott. A mulatságon jelenvolt hölgyek

névsora a következő: Asszonyok: Fényes Dezsóné, Fényes Eleonóra, Leszkay Jánosné, özv. Kerekes Lajosné, Gabitra Ádámné dr. Grósz Ignáczné, dr. Grósz Samuné, dr. Kovács Lajosné, özv. Rézay Lajosné, Tardy Györgyné, Kerekes Gyuláné, Zádor Mártonné, hr. Kádár Jenőné, Répay Mariska, Titzer nővére, Farkas Józsefné, Salamon Mihályné, Arany Lászlóné, dr. Blausz Manóné, özv. Vass Jenőné, özv. Papp Pálné, Szabó Józsefné, Steiner Bernátné, Kántor Károlyné, Varga Jánosné, Koss Sándorné, Grosz Ignáczné, Szilágyi Jenőné, Barsa Elekné, Szkurka Andorné, Takács Sandorné. Leányok: Karakas Margit, Karakas Mariska, Szilágyi Georgine, Fényes Ilonka, Szkurka Ilonka, Nagy Erzsike, Kiss Ilonka, Grósz Rózsika és Irenke, Magnóni Ilonka és Paula, Bartha nővérek, Szabó Ilonka, Kovács Gizike, Kovács Margit, Trajinovics Juliska, Madary Katicza, Takács Aranka, Nagy Ilonka, Antal Ilona stb.

Ex lexes virilisták.

A kimutatás, amely a legtöbb adót fizetők névsorát foglalja magában, viharokat rejt magában, amennyiben annak alapján fogják összeállítani a jövő évi virilisták névsorát, még pedig a törvény megsértésével, mert hiszen a törvény ellenére készült az a kimutatás is, amelyet az adóhivatal készített s amelynek alapján a virilistákat ki fogják választani.

A legtöbb adót fizetők névsorát mindegyik a folyó évi állapotok alapján köteles az adóhivatal összeállítani. Ugyde az idén az ex-lex miatt pótdoküvetések nem történtek s így a tavalyi adólisták alapján mutatták ki a legtöbb adót fizetőket. A pénzügyminiszter pedig utasította a központi választmányt, hogy a jövő évi virilistákat a tavalyi adólisták alapján készített adóhivatali kimutatásból válogassa ki.

Világos dolog, hogy sem az adóhivatal eljárása, sem a miniszter rendelete nem felel meg a törvénynek; az a törvényhatósági bizottság tehát, amely ez alapon fog megalkulni, — nem fog törvényes alapon állani.

De nagy sérelme támad ebből az eljárásból egyeseknek is. Világos dolog, hogy nem a multban legtöbb adót fizetők jogosultak arra, hogy a virilisek névjegyzékében szerepeljenek, hanem igen is azok, akik a jelenben viselik a legtöbb közterhet. Ez felel meg a virilizmus eszméjének és a törvény világos rendelkezésének. Ha tehát a törvényhatósági bizottságba a tavalyi virilisták jutnak be a jövőre is, esetleg bekerülnek olyanok is, akiknek erre a törvény értelmében már nincs joguk, viszont kiszoríthatnak olyanok, akiknek virilis joga elvitáztatlan. Legnagyobb baj lesz azonban, hogy a közgyűlés nem lesz törvényesen összeállítottnak tekinthető, mert a miniszteri „pátens” a törvényvel szemben semmit sem ér s így a közgyűlés törvényességét bárki megtagadhatja.

Nagyvárad városában már fölismerték az ebből származó nagy bajokat. Ott Sarkadi Lajos dr, városi képviselő a legközelebbi közgyűlés elé ezt az indítványt terjesztette be:

A miniszteri rendelet végrehajtását megtagadja és annak visszavétele végett felír a kormányhoz, valamint a magyar országgyűlés képviselőházához és hasonló eljárásra a társ-törvényhatóságokat fölkeri.

A virilisták veszedelméről írva, egy

Koncz József

kemefestő és vegytisztító intézete Debreczen.

Főüzlet: Batthányi-utca 2.

Műhely: Vár utca 7. zenedesora.

nagyvárad jogász véleményét a következőkben foglalja össze:

A miniszter urnak az a rendelete, mely a virilisták névjegyzékét az 1902. évi alapon rendelte összeállítani, határozottan törvényellenes; ezt a törvényhatóság elfogadni s végrehajtani nem köteles és nem jogosított. Az a törvényhatósági bizottság, mely ezen az alapon állítatik össze, törvénytelen, annak minden ténye jogilag semmis és érvénytelen.

Hogy mi volna a helyes mód egy törvényes bizottság összeállításához, ez nehéz kérdés. Lehet, hogy helyesebb volna az 1903. évben tényleg legtöbb adót fizetők jegyzékét összeállítani; talán helyes volna, ha jövő évben csonka bizottság — vizárológ a választott tagokból — munkálkodik, vagy pedig szüntesse be a bizottság egészben a működését s vezesse az ügyeket a törvényhatósági bizottság jóváhagyásának reményében a városi tanács. Ha már burkolt abszolutizmusban élünk, ha nincs adó nincs ujoncz, nincs felelős minisztérium, — ne legyen autonómia sem! . . .

Népszinmű — amerikai stílusban.

Kaufmann M. honfitársunk, aki az észak-amerikai Penszylvania állam West-Pittston városa magyarajku egyesületének elnöke, West-Pittstonból levelet írt nekünk, melyben egy csodálatos, igazan amerikai ízű történetet mond el.

A történet szereplői egy vőlegény meg két menyasszony és rajtuk kívül mint „deus ex machina” egy másik honfitársunk Steinberger Hugó. Ez a Steinberger Hugó, ki most 26 éves, nem régebben vándorolt ki Budapestről Amerikába s alig három havi munkálkodás után West-Pittstonban droguista üzletet alapított. A minap beállított üzletébe egy sápadt, szomorú hölgy és remegő hangon pár czentért mérget kért. A hölgy nagyon izgatottnak látszott és Steinberger Hugó megkérdezte tőle, minek neki az a méreg?

— Megakarok halni! — fakadt ki zokogó hangon a leány.

A droguista csitította s a leány sirva elmondotta a történetét. Magyarországból való ő is. Németh Teréznek hívják és Nagy-Enyeden született. Ide vetődött s itt megismerkedett egy fiatalemberrel, a kivel már két éve jegyben jár. A vőlegénye mostanában nagyobb fizetésre tett szert, erre faképnél hagyta őt és eljegyzett egy gazdagabb leánnyal, annak vett is már gyémánt fülbevalót, gyűrűt és a jövő héten lesz az esküvő.

— Nem érem én tul ezt a napot! — zokogott a leány. — Meghalni: ez a legjobb ennekem!

A droguista vigasztalta, majd bevezette egy szobába és ráhagyta, hogy maradjon ott nyugton, amíg szólítja. Ezzel a telefonhoz ment, s alig félóra múlva megjelent a droguista-üzletben a Németh Teréz volt vőlegénye a mostani menyasszonyával együtt. A droguista félrehívta a vőlegényt és elmondta neki, hogy az imént egy nő járt az üzletben, mérget kért, a gyilkos italt itt megitta és nyomban meg is halt.

— Itt van a szomszéd szobában a holtteste, kezében egy nyitott levél, amelyben meg van írva, hogy ön kergette a halálba, hogy elhagyta őt.

A fiatalember halálsápadt lett, térde

meleggott, majdnem összerogyott és egy szót sem tudott kimondani.

— Én öntől nyolczszáz dollárt kérek — folytatta a droguista — különben mindent nyilvánosságra hozok.

A fiatalember csak most jutott szóhoz, késznek nyilatkozott az összeg lefizetésére, de minthogy pénz nem volt nála, letette zálogba a menyasszonya fülbevalóit és gyűrűjét. A droguista most megkérte a menyasszonyt, hagyja őket egy ideig magukra, a menyasszony el is ment és a droguista újra elővette a fiatalembert s faggatta, miért hagyta el régi menyasszonyát, nem sajnálja-e, hogy ily végzetes következtetést idézett elő.

— Hogyne sajnálnám! — fakadt ki a fiatalember. Hogy is követhettem el ilyen hibát! Ó bár élne még a szegény, hogy jövathetném, amit vétettem ellene! — És a fiatalember úgy sirt hozzá, mint a kis gyerekek.

— Igazán elvonná, azt a szegény leányt ha élne? — kérdezte a droguista.

— Elvonnám, bár csak élne! zokogott a fiatalember.

A droguista pedig, — se szó, se beszéd — megint odament a telefonhoz s pár percz múlva megjelent az üzletben egy pap meg két tanu. Kinyitlt a szomszéd szoba ajtaja s megjelent a régi menyasszony is. A fiatalember örömmujongással zárta karjaiba a hialottnak hitt leányt s a droguistaüzletben annak rendje és módja szerint rögtön megtörtént az esküvő. A fiatalember arca ragyogott a boldogságtól és az új élet boldogsága sugárzott régi menyasszonyának szépséges arcáról is . . . Az esetnek híre futott a városban és a város népe Steinberger Hugó droguistát ötezer dollárral ajándékozta meg ezért a szép cselekedetért . . . A történetnek azonban még itten nincsen vége. Levélírónk ugyanis így fejezi be történetét. „Az új házaspárral ám ujjabb dolog történt. Kitudódott, hogy az új házaspár — testvérek. A fiatalember kiskorában hagyta el a szülői házat, a testvér-feleség pedig csak nemrég. De mindamellett most boldogan élnek.

CSARNOK.

A ködmönös honvédekről.

(A csongrádi 33-ik zászlóalj vitézei.)

Irta: Ifjabb Móríc Pál.

A kik a windschachtli csatáról írtak, megírták azt is, hogy az osztrák sok honvédet fogságba ejtett ekkor. Különösen sokat elfogott a csongrádi 33-ik zászlóalj ködmönös honvédei közül. Ezen honvédfoglyok között volt Ábrahám György nevű Szeged-felsővárosi előkelő polgár fiu is, aki már mint jogász állott be a 33-dik zászlóaljba. Az édesapja gazdag „nagykocsis” volt, ki, vasut nem lévén, Szeged-Budapest és más részek felé irányította és közvetítette a tengelyen való kereskedést, fuharozást.

A fogoly honvédeket egyenest Pestre kísérte az osztrák. Az öreg Ábrahám itt találkozott, a pesti piacon, fiával. Alig ismerte meg a Gyurka fiut. Mert ezt már ekkorra honvéd ruhájából kivetkőztette a német. És besorozta a maga glédájába. Adott rája fecskéfarkosszárnyu frakkot, meg óriási kétfejűsasos csákót, majd beleveszett a szegény fiatal exhonvéd. Ahogy ebben a maskarában meglátta az öreg Ábrahám a fiát,

==== Szinehagyott, elpiszkolódott ====
női, férfi, gyermek és egyenruhák, vagy kelmék festését és tisztítását kifogástalanul teljesíti.

csak azt hitte előbb, hogy szemei kápráznak; mert vélte, hogy fia valahol a honvéd táborban vitézkedik. Azért váltig csodálkozott.

— Enyje fiam! Hát te ugyan hogy kerültél ide?!

— Elfogott a német! Besorozott katonájának, mondta savanyu képpel a fiu.

Káromkodott az öreg Ábrahám, de nem tévőzött sokáig. Menten elhatározta magát.

— Ha elfogott fiam, ugymond derült arcczal az öreg szegedi polgár, én meg majd elszöktetek tőle!

És mint mondta az öreg Ábrahám, ugy is történt. Vászont fuvarozott ekkor Szegedre az öreg polgár és nagy fufangosan a végváznak közé, a szekér derekába rejtette el fiát. A fecskéfarkszárnyu osztrák katonakabátban szerencsésen haza is hozta. És a sárga-fekete zászló alól megszöktetett György urti, jelentkezvén a szegedi térparancsnokságnál, ismét honvédnek állott.

Esztergomban volt Görgey fővezérnek a hadikvartélyja. A kastélyba volt kvartélyozva. Konez Antal káplár, mint napos, a kastélyban volt ekkor. A folyosón csak ugy sürgött-forgott a sok arany-paszomántos főtiszt, amikor egyszer csak valami ordonánecz kinyitotta az egyik nagy szárnyas ajtót. Konez Antal a kis diák honvédkáplár félenken húzódott egyik ablaksarokba; mert a hadsereg bálványa lépett ki az ajtón, a hatalmas, a vitéz Görgey tábornok. Piros tábornoki egyenruha volt rajta. Csillogott ruháján a gazdag aranyujtás. Ekkor csináltathatta ezt a tábornok; mert magát illegette és begyesen fordult a várakozó tábornokokhoz és főtisztekhez, kérdezvén tőlök:

— Urak, ugy-e jól áll? . . .

(Folyt. köv.)

Egy elismerő levél

Wilhelm Ferencz, gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító urnak Neunkirchenben, Alsó-Ausztria. Mittersill.

Értesitem önt, az ön Wilhelm-féle antiarthritis antireumatikus vértisztító teája hét személyen, akik csuszajosok voltak, segített ugy, hogy most mind egészségesek, egy személy, ezt meg kell jegyeznem, már egy egész éve ágyban feküdt és az én tanácsomra ivott ilyen teát, most pedig megint járhat a dolga után. Az én feleségem is nélkülözhetetlennek tartja a házában ezt a teát. A tea feltalálójának ezerszer köszönetet mondok. Ennek a teának minden házában és minden családban ott kell lennie.

Tisztelettel Králl György.

Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszer-tárakban és drogueriákban.

Raktár Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszer-tárakban. (4)

Egy 3—4 középiskolát végzett jóírásu gyakornok ke-restetik. Czim a kiadóhivatalban.

A Steinfeld uradalom

kertészetében elsőrendü, tisztán kezelt **tarló virág (tisztos fü)** méz nagyban és kicsinyben eiadó. Ára Debreczenben beszállitva üveggel együtt 1.50 K. üveg nélkül 1.10 K. kilogramonként. 25 kilón felüli vételnél 5% engedmény, 50 kilón felüli vételnél 10% engedmény. Megrendeléseket átvész **Dobi József** házmester, Széchényi-utca 11.

Elsőrendü
NŐI DIVATTEREM
Női ruhák
és
Costumoket
a legujabb modellek után gyorsan és pontosan keszit
Bosznay J. és Társa
czég
Kossuth-utca.
Gyászruhák 6 óra alatt.

Szőlő értesítés!
Kardos László
sétakerti szőlőtelepéről naponta friss szedésü **csemege** és **passatutti** most már teljesen érett **szőlő** árultatik a piacon, városháza sarkán **Tóth Gyula** vaskereskedése előtt.

Félszázad óta

Aranyérem kitünőnek elismert **Aranyérem**
Páris, Pécs,
London. dr. Sihalusky-féle Temesvár.

Arckenöcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírök és bámulatos hatásuk képezik. — Megbízható sikerrel használtatnak szeplő és májfoltok, a forróság vagy fagy által keltezett pirosság s a bőr minden tisztatlansága ellen. Egy agy tégely ára 1 kor. 40 fill., egy kis tégely 70 fill. Egy nagy üveg mosdóvíz 2 kor., egy ki-üveg 1 k. Hozzávaló dr. Sihalusky szappan 60 fill

JOLIESSANTE-CRÉME

bőrfinomító és szépítő szer.
Kitünő hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások s kiütések elűzésére. Egy üveg ára 3 k. 10 fill.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, rózsá és sárga színben.
Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. Az arca láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 1 k. 60 fl., egy kis doboz 1 kor.

JOLIESSANTE-FOGPOR

legegészségesebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és bűzödésük eltávolítása s megóvására, mely által egyuttal a foghúsra is a legjótékonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 1 kor.

JOLIESSANTESZAPPAN

már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb toillette szappan. A bőrt finommá és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, üde kinézését. Kivánatra minta darabok ingyen adatnak. Egy darab ára 80 fl.

HAJ-RESTORER

biztos szer a megöszült haj eredeti természetes színének visszaállítására. Egy üveg ára 2 kor.
Valódi minőségben kapható a készítő **Molnár Lipót** gyógyszerésznél Kassán.
Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszer-tárában (Tisza palota), **Dr. Rothuchnek V. Emil, Mihailovits Jenő** gyógyszer-tárában.

ISKOLAI CÉLOKRA
minden tekintetben megfelel
legujabb tollunk
548 EF és F szürke

legfinomabb acél, kitünő minőség.
Carl Kuhn & Co., Wien Alapított 1843-ban.
Minden írószer-kereskedésben kapható.

Kiadó üzlethelyiség.

Érmihályfalván a piacz legjobb helyén, egy igen szép üzlethelyiség — rőfös ésrővidárunknak való berendezéssel, jutányos haszonbér mellett kiadó.

Értekezhetni: **Lévay Vinczével** Érmihályfalván.

Szép, érett

Bocskay kerti SZŐLŐ

kilónként 14 krajczárért

kapható
Hunyady (Kisvárad) utca 3. sz. alatt.

Női divattermemet

Kossuth u. 6 sz. alól Piacz utca 63 sz. alá helyeztem át. A midőn erről van szerencsém a t. hölgyközönséget értesíteni, kérem b. pártfogasukat.

Tisztelettel
Marossi Gizella
Miklós-utca sarok.

Iskolai
növendékek
fehérmü és ágynemü
szükségletei
legjobban beszerezhetök ugy **leányok** mint ifjak részére
Kardos László
fehérmü és vászon nagyke-reskedésében
DEBRECZENBEN,
Kossuth-utca.

Őszi és
téli ruhák

tisztítását

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal

ruhafestő és tisztító intézete

DEBRECZEN

Széchenyi utca 42.

Férfi ruhákat szakember
javítja és vasalja.

Gróf Dégenfeld József és dr. Bal-
kányi Miklós

Erzsébet szőlő telepének

elárusító helyisége

DEBRECZENBEN

Simonffy-utcai 1-ső számú városi bérház
3 ik sz. bolthelyiségében

MEGNYILT

s naponként

friss csemege szőlő

olcsón kapható.

Gyomor-, bél- és vértisztító kuránál
már félpohár természetes

Igmándi keserűvíz

reggelként használva, kitűnően beválik.

Kapható gyógyszertárak és üzletekben, úgy a forrástulajdonos:

Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél Komáromban.

Raktár Budapesten Édeskuty L. cégnél.

Export Amerika és Angolországba.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoruma a »Kigyó«-hoz

Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczsépitő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdéséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczörőség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztalanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó pouder, a

Harmat-arcpor,

mely az arcnak üde, ifju szint kölcsönöz; három féle színben kapható u. m. fehér, rózsás s crème színben. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arc s különösen kéz-bőrápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű légyságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczörőt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Dr. Borsos-féle **Növényi Hajszesz.**

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehéreneműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle **Növényi Hajkenőcs.**

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.